

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato: 30. marts 2007
Kontor: Kommunal sundhed
J.nr.: 2006-1433-269
Sagsbeh.: BBM
Fil-navn: Høringsnotat til Sundhedsudvalget

Høringsnotat til Sundhedsudvalget

Forslag til Lov om røgfri miljøer

Bemærkninger til lovforslaget

Stort set alle hørings svar udtrykker opbakning til lovforslagets formål om at forebygge sundhedsskadelige effekter af passiv rygning. Bemærkningerne til Forslag til Lov om røgfri miljøer af 12. januar 2007 går imidlertid overordnet i to retninger.

En lang række sundhedsfremmende foreninger, organisationer for sundhedspersonale og arbejdstagerorganisationer, er positive over lovens formål om at udbrede røgfri miljøer og begrænse den passive rygning. Flere af disse foreninger og organisationer, ikke mindst sygdomsbekæmpende organisationer, ønsker en mere restriktiv lovgivning enten ved opstramning, herunder afskaffelse af en eller flere undtagelser, eller ved totalt rygeforbud.

Modsat er der flere, primært arbejdsgiverorganisationer, der udtrykker generel opbakning til undtagelsesbestemmelserne, og som samtidigt finder, at lovforslaget principielt er udtryk for en unødigt indgriben i ansættelses- og ledelsesretten, og at de strafferetlige konsekvenser er for restriktive. Sidstnævnte synspunkt støttes tillige af flere arbejdstagerorganisationer.

På en række områder fremsættes ønsker til ændringer og præciseringer til lovforslaget. I det følgende foretages en tværgående gennemgang af de centrale kommentarer og ændringsforslag fremkommet i hørings svarerne.

Generelle kommentarer

Totalt rygeforbud

Flere hørings svar, herunder særligt sundhedsfremmende organisationer og foreninger og arbejdstagerorganisationer mener ikke, at lovgivningen er vidtgående nok, og ønsker et totalt rygeforbud på arbejdspladser og i det offentlige rum. Der henvises blandt andet til, at udenlandske erfaringer taler for, at der indføres et generelt rygeforbud. Samtidigt henvises flere steder til Europa-kommissionens grønbog. "Mod et Europa uden tobaksrøg: politiske valgmuligheder på EU-plan".

Kommentar

Kommentarerne ikke har givet anledning til ændringer.

Overgangsordning

Restauratørforeningen af 1881 (Århus Amt) og Restauratørforeningen af 1883 (Fyns Amt) ønsker ikke det nuværende forslag vedtaget, idet det efter deres opfattelse, er udtryk for en overgangsordning mod et totalt rygeforbud.

Kommentar

Kommentaren ikke har givet anledning til ændring.

Lovens systematik

HORESTA finder, at lovens opdeling i arbejdspladser, det offentlige rum og serveringssteder gør loven uoverskuelig, og skaber fortolkningsmuligheder og grænsetilfælde, der komplicerer lovens overholdelse.

Kommentar

Kommentaren har ikke givet anledning til ændring. Efter tilføjelsen af ny § 6 om øvrige uddannelsesinstitutioner indeholder loven 6 hovedregler opregnet i ny § 2 med bemærkninger.

Definition af passiv rygning og tobaksrøg

Handel Transport Service ønsker præciseret, hvornår der er tale om passiv rygning. Astma og Allergi Forbundet savner definition af henholdsvis tobaksrøg og passiv rygning, og foreslår, at der udsendes vejledninger der sikrer borgernes retsstilling i tvivlstilfælde. Kræftens Bekæmpelse ønsker "vandpiber, cerutter og lignende" tilføjet til definitionen passiv rygning.

Kommentar

Passiv rygning er allerede defineret i de almindelige bemærkninger. Forslaget fra Kræftens Bekæmpelse er imødekommet.

Ansvarsbestemmelserne: § 2, stk. 4, § 3, stk. 6, § 5, stk. 3, § 8, stk. 2, § 12, stk. 3, § 14, stk. 2 samt § 15, stk. 5 (er udgået)

Flere hørings svar problematiserer strafbestemmelserne med hensyn til ansvarsplacering og ønsker entydighed i forhold til hvem og hvornår arbejdsgivere, ledere, driftsansvarlige, bestyrere, forpagtere, værter m.v. kan pålægges strafansvar.

KL er stærkt betænkelige ved, at loven i vid udstrækning regulerer virksomhedernes kompetence- og ansvarsrelationer ved at lovfæste særskilt ansvar for institutionsledere m.fl. via § 3, stk. 6, § 5, stk. 3, § 6, stk. 2, § 12, stk. 3 og § 14, stk. 2. Det kritiseres i den forbindelse, at der indføres strafsanktionering i forhold til institutionsledere. Det overordnede og strafsanktionerende ansvar bør alene påhvile arbejdsgiveren. Dansk Erhverv ønsker ændring, så den der reelt har mulighed for at håndhæve reglerne, er pligtsubjekt i henhold til lovens strafbestemmelser (fx i situationer hvor arbejdsgivere beskæftiger medarbejdere, der fysisk arbejder på andre arbejdspladser). FA mener at også medarbejdere bør tillægges ansvar for overholdelse. SALA og DSB finder ansvarsbestemmelsen for restriktiv. SALA foreslår, at der indføres en undtagelsesbestemmelse på linie med arbejdsmiljølovens strafbestemmelser, så arbejdsgiveren ikke straffes, når vedkommende har gjort, hvad der er muligt for, at lovens bestemmelser overholdes. Brancheforeningen Dansk Kollektiv Trafik finder det uklart, hvorledes arbejdsgiveransvaret fordeles ved flerbrugersituationer, fx på busområdet hvor forskellige operatører benytter samme chaufførlokaler, og anbefaler individuelt arbejdsgiveransvar over for egne medarbejdere. Samtidigt problematiseres det, at en driftsansvarlig vil kunne pålægges bødestraf, hvis loven overtrædes af offentligheden. De Samvirkende Invalideorganisationer stiller spørgsmål til, hvorvidt det er juridisk muligt at placere strafansvaret hos lederen af plejehjem, botilbud m.v., jf. borgeres ret til at bestemme i egen bolig.

Flere af ovennævnte synspunkter er gengivet under § 23 (nu § 26).

Kommentar

Kommentarerne har givet anledning til ændringer. De enkelte ansvarsbestemmelser henført til lovudkastets daværende fem hovedregler (nu seks) for arbejdspladser, børn og unge under 16 år, uddannelsesinstitutioner, det offentlige rum og serveringssteder, er udgået. Ansvarsplaceringen er i stedet samlet i en ny ansvarsbestemmelse, § 23, der skal ses i sammenhæng med ny § 26 om straf. I ansvarsbestemmelsen står anført, at det er arbejdsgiveren og ikke lederen, der har pligt til at sørge for, at rygning sker i overensstemmelse med loven. Det gælder uanset om arbejdsgiveren er offentlig eller privat, og uanset om arbejdsgiveren er en fysisk eller juridisk person. Samtidigt er strafbestemmelsen konkretiseret, så det specifikt er angivet hvem og hvornår, der kan straffes med bøde. Jf. endvidere kommentar til § 23 (nu § 26).

Gravides retsstilling

Forebyggelses- og Patientrådet og LO gør opmærksom på, at forslaget ikke omfatter gravides retsstilling. Forebyggelses- og Patientrådet finder det nødvendigt, at det bliver totalforbudt gravide at ryge. LO ønsker gravides retsstilling behandlet i forbindelse med arbejde i røgfylde lokaler, og problematiserer, at brugen af "frivillig udsættelse for passiv rygning" bevirker, at det fortsat vil være den gravides eget ansvar at sikre sit fosters sundhed. Kræftens Bekæmpelse ønsker, at gravide der arbejder på steder, der ikke er røgfri, bør sikres ved lov der giver obligatorisk adgang til at arbejde steder, der er røgfri. Jordemoderforeningen finder undtagelser, fra et totalt rygeforbud, rimelige alene i den udstrækning, det gælder mennesker, der af forskellige årsager og i længere tid, er tvunget til at befinde sig i rum, der tjener som eller træder i hjemmets sted, og under forudsætning af, at der tages hensyn til gravide ansatte.

Kommentar

Kommentarerne ikke har givet anledning til ændringer.

Røgfri hjem for børn

Forebyggelses- og Patientrådet mener det bør være forbudt at ryge, når der er børn tilstede i hjemmene.

Kommentar

Kommentarerne ikke har givet anledning til ændringer.

Bemærkninger til Lovforslaget, side 5 (nu side 6)

5. De administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, side 8 (nu side 9)

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering foreslår følgende tekstændring: "Forslaget har været sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel. Styrelsen vurderer ikke, at forslaget indeholder administrative konsekvenser for erhvervslivet i et omfang, der berettiger, at det bliver forelagt virksomhedspanelet. Forslaget bør derfor ikke forelægges Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel."

Kommentar

Forslaget er imødekommet

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i Erhvervs Regulering bemærker, at indretning af rygerum eller opstilling af rygekabiner alene sker på frivillig basis. For de virksomheder der vælger at benytte ordningen, vurderes forslaget at medføre økonomiske omkost-

ninger for erhvervslivet, idet der stilles krav om indretning af rygerum eller opstilling af rygekabiner på private arbejdspladser samt steder hvortil offentligheden har adgang, jf. §§ 12-14 (nu §§ 18-20).

Kommentar

Orienteringen har ikke givet anledning til ændring.

Kapitel 1, § 1: Lovens formål

Undtagelsesbestemmelserne

En række hørings svar, mener ikke, at lovens hensigt effektivt vil kunne opfyldes på grund af undtagelsesbestemmelserne, der giver mulighed for dels at ryge på arbejdspladser, der tjener som arbejdsplads for en person, dels at indrette rygerum og rygekabiner. Undtagelsesbestemmelserne bør derfor udgå. Det vil være vanskeligt at forhindre røgforurenede luft i at sprede sig, at udluftning eller rengøring efter rygning på enkeltmandsarbejdspladser, rygerum og lign., ikke beskytter effektivt mod udsættelse for tobaksrøg, og at medarbejdere vil kunne udsættes for passiv rygning ved ærinder etc. Synspunkterne er også anført under de respektive undtagelsesbestemmelser. Landforeningen Røgfrit Miljø mener, at såfremt det skal være muligt at etablere rygerum, skal det være under forudsætning af, at eneste adgangsvej er via det fri.

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændringer. Indretning af rygerum og rygekabiner skal ske i overensstemmelse med formålet i § 1 om "at forebygge, at nogen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning". Den enkelte arbejdsgiver, indehaveren, restauratøren, bestyrelsen eller forpagteren må herudfra tage stilling til, hvorvidt rygning på enkeltmandskontorer og i rygerum eller rygefaciliteter kan tillades.

Formål at begrænse rygning

Danske Regioner finder det hensigtsmæssigt, hvis loven tillige har til formål at begrænse rygning.

Kommentar

Kommentaren har ikke givet anledning til ændring. Lovens formål er at udbrede røgfri miljøer samt at undgå passiv rygning.

Frivilligt/ufrivilligt

Kræftens Bekæmpelse, LO og Sund By Netværket foreslår, at begrebet "ufrivilligt" udgår. Begrebsparret "frivillig/ufrivilligt" indebærer, at spørgsmålet om at udsætte sig selv for passiv rygning er til forhandling.

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændring.

Kapitel 2, § 2, stk. 1 (nu kapitel 3, § 6, stk. 1): Arbejdspladser, institutioner m.v.

Rygepolitik

FTE ønsker præcisering i bemærkningerne til § 2 (nu § 6), der anbefaler at alle arbejdspladser får en rygepolitik, og at denne aftales i samarbejdsudvalget.

Kommentar

Der er udarbejdet ny § 5, hvor det pålægges den enkelte arbejdsgiver at udarbejde en skriftlig rygepolitik, der skal være tilgængelig for alle arbejdspladsens medarbejdere. I ny § 5, stk. 2 anføres minimumskrav til rygepolitikens indholdselementer.

Arbejdsplads/virksomhed

Lederens Hovedorganisation, DA og Brancheforeningen Dansk Kollektiv Trafik finder brugen af begrebet "arbejdspladsen" uklart. Lederens Hovedorganisation foreslår, at loven udelukkende opererer med virksomhedsbegrebet, som det fortolkes i arbejdsmiljølovens bestemmelser. DA og Brancheforeningen Dansk Kollektiv Trafik gør opmærksom på, at det fortsat er arbejdsgiverne i form af ledelsesretten, der ultimativt kan fastlægge rygningens eventuelle omfang, herunder indretning af eventuelle rygefaciliteter.

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændringer.

Små værtshuse ligestilles med arbejdspladser

Arbejdsdirektoratet foreslår, at der i § 2, stk. 1 (nu § 6, stk. 1) udover henvisningerne til undtagelserne i bestemmelsens stk. 2 og 3, tillige henvises til § 16 om små værtshuse (nu § 22), for derved at gøre små værtshuse og lignende til arbejdspladser, der er undtaget fra det generelle forbud.

Kommentar

Forslaget er ikke imødekommet. Ny § 6, stk. 1 henviser ikke til bestemmelsens stk. 2 og 3. I stedet henvises til § ny § 4, der anfører, at det ikke er tilladt at ryge i indendørs lokaliteter med mindre andet fremgår af lovens øvrige bestemmelser.

Foreningsarrangementer

HORESTA ønsker afklaret, hvorvidt rygeforbuddet kan håndhæves ved foreningsarrangementer afholdt i fx beboerlokalet eller idrætsforeningen, og hvor det er foreningens medlemmer, der servicerer de andre foreningsmedlemmer.

Kommentar

Kommentaren har ikke givet anledning til præcisering. Arrangementer i foreningsregi reguleres alt efter om arrangementerne kan henføres til lovforslagets seks hovedregler. Det drejer sig primært om hovedreglerne arbejdspladser, serveringssteder og det offentlige rum.

Kapitel 2, § 2, stk. 2 (nu Kapitel 3, § 6, stk. 2): Arbejdslokaler for én person

Ufrivilligt

Kræftens Bekæmpelse og LO foreslår, at begrebet "ufrivilligt" udgår fra § 2, stk. 2 (nu § 6, stk. 2), og at begrebet tillige udgår fra de øvrige bestemmelser, hvori det indgår. Synspunktet rejses også under § 2, stk. 3 (nu § 6, stk. 3), § 4 (nu § 10) § 12 (nu § 18).

Kommentar

Formuleringen i lovttekst og bemærkninger om at ingen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning, er taget ud. Tilsvarende formuleringer er udtaget fra lovttekst og bemærkninger til § 4, stk. 1 (nu § 10, stk. 1), ny § 9, stk. 1, og § 11, stk. 1 (nu udgået) omhandlende henholdsvis sygehuse og lign., øvrige uddannelsesinstitutioner samt offshoreanlæg.

Regler for arbejdslokaler

Kræftens Bekæmpelse mener, der bør indføres minimumskrav til enkeltmandskontorer, så mængden af røg der indåndes, nedsættes. Netværk af forebyggende sygehuse i Danmark ønsker, at det som minimum ikke skal være tilladt at ryge i enkeltmandskontorer hvori der afholdes møder. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø ønsker klare retningslinier for adskillelsen mellem de rum hvori der ryges, og de rum der er røgfri. Tilsvarende gælder i forhold til § 3, stk. 3 (nu § 8, stk. 2).

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændringer. Det skal bemærkes, at der står anført i bemærkningerne til § 2, stk. 2 (nu § 6, stk. 2), at arbejdsgiveren ved udarbejdelse af obligatorisk rygepolitik skal tage stilling til en række forhold i forhold til rygning på enkeltmandskontorer, herunder i hvilket omfang lokalet anvendes som mødelokale.

Astmatikere

De Samvirkende Invalideorganisationer ønsker af hensyn til bl.a. astmatikere, at det bør markeres, hvis der i enkelte rum er risiko for at blive udsat for rester af tobaksrøg. Det skal desuden kunne kræves, at møder m.v. afholdes i rum, hvor der ikke ryges overhovedet. Samtidigt skal det være muligt for den enkelte at blive fritaget for at arbejde i rum med skadelige partikler som følge af tobaksrøg, fx ved ansættelse på sygehus eller plejehjem.

Kommentar

Forslaget har ikke givet anledning til ændringer.

Rengøring

Dansk Tandlæge Forening, Danske Regioner, DSB, HORESTA, Kristelig Fagbevægelse og LO mener, at det er u hensigtsmæssigt, at lovforslaget ikke sikrer rengøringspersonale mod at blive udsat for passiv rygning, idet enkeltmandskontorer skal rengøres. Dette synspunkt anføres også af HORESTA, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø og LO i forbindelse med § 13 (nu § 19) og § 15, stk. 4 (nu § 21, stk. 4), hvor henholdsvis rygerum eller rygekabiner skal rengøres og afryddes. LO anfører, at loven som absolut minimum bør stille krav om udluftning, lukkede askebægere og lign., der kan nedbringe rengøringspersonalets risiko.

Kommentar

Det er op til den enkelte arbejdsgiver at bestemme, hvorvidt det er tilladt at ryge på enkeltmandskontorer, og hvorvidt der skal indrettes særlige rygefaciliteter. Arbejdsgiveren må i den forbindelse tage stilling til spørgsmålet om rengøring. Tilsvarende gør sig gældende i forbindelse med § 15, stk. 4 (nu § 21, stk. 4).

Førerhuse og lign.

Flere hørings svar ønsker afklaring af, hvorvidt eksempelvis et førerhus i en lastbil eller et lokomotiv er at betragte som én arbejdsplads trods det forhold, at arbejdspladsen anvendes skiftevis af forskelligt ansatte. Dansk Erhverv, Dansk Transport og Logistik og Brancheforeningen Dansk Kollektiv Trafik ønsker tilføjet, at bestemmelsen kan udmøntes rent praktisk "ved grundig gennemluftning, når lokalet overgår til ikke-rygende medarbejder".

Kommentar

Kommentarer og forslag er imødekommet. I lovtæst og bemærkninger til § 2, stk. 2 (nu § 6, stk. 2) er det præciseret at et arbejdslokale for én person kan benyttes på skift under forudsætning af grundig udluftning.

Kræftens Bekæmpelse foreslår følgende tekst tilføjet til bemærkningerne til § 2, stk. 2 (nu § 6, stk. 2): "Et arbejdslokale for én person kan være et kontorlokale, men det kan også være for eksempel førerhuset i en lastbil, i et lokomotiv eller førerkabinen i en kran, [såfremt arbejdslokalet/førerhuset kun tjener som arbejdsplads for den samme ansatte, og aldrig benyttes af andre arbejdstagere]".

Kommentar

Forslaget er ikke imødekommet.

Dansk og udenlandsk registrerede lastbiler

Dansk Erhverv, Dansk Transport og Logistik og Handel Transport Service ønsker præciseret, hvorvidt rygning i fx et førerhus på dansk indregistrerede lastbiler uden for landets grænser, kan straffefølges, jf. principperne i straffelovens kapitel 1, samt hvorvidt loven omfatter udenlandsk registrerede lastbiler og lign. i Danmark.

Kommentar

Udenlandsk registrerede køretøjer i Danmark er omfattet af lovforslaget, dansk indregistrerede køretøjer i udlandet er ikke.

Kapitel 2, § 2, stk. 3 (nu kapitel 3, § 6, stk. 3): Rygerum og rygekabiner

Kvalitetskrav

Astma- og Allergi Forbundet, LO, HORESTA og Kræftens Bekæmpelse anfører, at der mangler definitioner af, hvilke kvalitetskrav, herunder specifikke tekniske krav, der vil blive stillet til rygerum og rygekabiner. Sidstnævnte ønsker rygekabiner generelt fjernet fra lovteksten. HORESTA mener, at fravær af klare definitioner for rygerum skaber risiko for konkurrenceforvridning. Det samme synspunkt er anført af Danmarks Restaurationer og Cafeer under § 15, stk. 3 (nu § 21, stk. 3). LO foreslår, at nærmere krav til teknisk indretning og effektiviteten af rygerum og rygekabiner fastsættes af Beskæftigelsesministeren. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø mener, at bestemmelsen bør forudsætte, at Arbejdstilsynet udarbejder mere præcise retningslinier for hvad der forstås med gode udluftningsmuligheder, at der udarbejdes valide undersøgelser af rygekabiner som beskyttelsesmiddel mod passiv rygning, samt at der indføres godkendelsesordninger af forskellige slags rygekabiner. Tilsvarende gælder i forhold til § 12, stk. 2 (nu § 18, stk. 2) og § 15, stk. 3 (nu § 21, stk.3).

Kommentar

Kommentarer og forslag er ikke imødekommet, men har givet anledning til ændringer. Beskrivelserne af rygerum og rygekabiner, herunder af minimumskrav, er flyttet fra lovens bemærkninger til § 2, stk. 3 (nu § 6, stk. 3) til lovteksten via ny generel § 3 om rygerum og rygekabiner.

Rygeres rettigheder

Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet ønsker tilføjelse af regler, der sikrer, at rygerne får mulighed for at ryge, uden at de udsættes for unødigt besvær. De vage bestemmelser om mulighed for indretning af rygerum m.v. bør strammes op, så arbejdsgivere og myndigheder forpligtes til at sikre mulighed for rygning.

Kommentar

Kommentaren har ikke givet anledning til ændringer. I bemærkningerne til § 2, stk. 2 og 3 (nu § 6, stk. 2 og 3) står: "De to undtagelsesbestemmelser - i stk. 2 og 3 - er ikke en rettighed for rygerne".

Kapitel 2, § 2, stk. 5 (er udgået): Viktimiseringsbestemmelse

DA og KL mener, at viktimiseringsbestemmelsen, § 2, stk. 5, bør udgå og viktimisering håndteres inden for de almindeligt gældende regler på arbejdsmarkedet om fx usaglige afskedigelser. Advokatrådet problematiserer, at der med § 2, stk. 5 introduceres en godtgørelse, der ikke relaterer sig til et økonomisk tab. Flere hørings svar ønsker præcisering af, hvornår en godtgørelse kan forventes udløst, hvem der fastsætter godtgørelsen, hvem der skal føre og afgøre sager, hvem der kan håndhæve sager samt af godtgørelsens størrelse, herunder af såvel øvre som nedre grænse. Kristelig Fagbevægelse mener, at regler og sanktioner burde fremgå af arbejdsmiljølovgivningen.

Arbejdsdirektoratet ønsker præcisering af "krav om røgfrit miljø". Direktoratet foreslår følgende forhold præciseret i bemærkningerne: "En lønmodtager kan ikke uden konsekvenser for arbejdsløshedsdagpengene eller kontanthjælpen opsige et arbejde med den begrundelse, at arbejdsgiveren ikke overholder loven. Lønmodtageren vil derimod kunne nægte at udføre arbejde, der strider mod loven, uden at miste krav på løn. Afskediges arbejdstageren alene fordi pågældende har fremsat krav om røgfrit miljø i overensstemmelse med loven, vil dette ikke få konsekvenser for pågældendes arbejdsløshedspenge eller kontakthjælp".

Kommentar

Kommentarerne har givet anledning til en række ændringer. Viktimiseringsbestemmelsen er udgået og forhold om usaglig afskedigelse beskrevet i bemærkningerne til § 21 (nu § 25) om lønmodtagerforhold. Den ny § 25 præciserer, at forhold vedr. en lønmodtagers overtrædelse af rygeforbuddet behandles efter de regler, der gælder for lønmodtagers ansættelsesforhold. Kommentarerne ang. præcisering af godtgørelse og advokatrådets problematisering behandles i bemærkningerne til ny § 25. Der henvises her til, "at der såvel i funktionærloven som i en række overenskomster og i retspraksis findes et forbud mod usaglig afskedigelse". Kommentarerne fra Arbejdsdirektoratet relaterer til spørgsmål om rådighedspligt.

Kapitel 3, ny § 9: Øvrige uddannelsesinstitutioner

Ungdomsuddannelser m.v.

Undervisningsministeriet anfører, at det ikke klart fremgår, hvorvidt der gælder rygeforbud for elever og studerende på gymnasier, VUC'er, erhvervsskoler og institutioner for mellemlange videregående uddannelser. Kræftens Bekæmpelse foreslår, at "ungdomsuddannelser og videregående uddannelser" samt "studerende" tilføjes til henholdsvis overskrift samt tekststykke til § 3, stk. 1 (nu § 7, stk. 1).

Kommentar

Kommentarerne har givet anledning til ny § 9, hvor bestemmelser for de nævnte uddannelsesinstitutioner er præciseret.

Kapitel 2, § 3 (nu kapitel 3, § 7 og § 8): Institutioner for børn og unge

Totalforbud

Sundhedskartellet, Lægeforeningen, Hierforeningen, Jordemoderforeningen, Kræftens Bekæmpelse, Dansk Tandlægeforening og Astma- og Allergi Forbundet mener ikke det bør være tilladt børn og unge eller personale at ryge på børne- og ungeinstitutionernes areal,

herunder på elevernes værelser. Undtagelsesbestemmelserne i § 3, stk. 3 og 4 (nu § 7, stk. 2 og § 8, stk. 2) foreslås slettet.

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændringer.

Ungdomspsykiatrien

Netværk af forebyggende sygehuse i Danmark gør opmærksom på, at Ungdomspsykiatrien, sociale institutioner og andre institutioner, hvor unge med psykiatriske lidelser befinder sig, tillige bør nævnes.

Kommentar

Kommentaren har givet anledning til ændring. I samråd med Socialministeriet er "opholdssteder" tilføjet opstillingen af institutionstyper under § 3, stk. 1 og 4 (nu § 7, stk. 1 og 2). Denne præcisering sikrer, at der ikke opstår tvivl om, at de nævnte institutionstyper er omfattet af §§ 7 og 8 i lovforslaget.

Skoler

Dansk Friskoleforening ønsker at tobaksrygning undtagelsesvis kan tillades uden for skoletid og hvor særlige forhold gør sig gældende, i betragtning af at mange skoler i dette tidsrum anvendes af forældre og lokalsamfund.

Kommentar

Kommentaren har ikke givet anledning til ændringer.

Efterskoler

Efterskoleforeningen gør opmærksom på, at den gamle ordlyd giver problemer på efterskoler, idet efterskolerne ifølge loven er en skoleform for 14-18årige, så de 16årige skære lige ned i midten.

Kommentar

16-årsalderen er valgt, fordi den er gennemsnitsalderen for unge, når de forlader folkeskolen. På den måde er lagt et snit, der betyder, at rygeforbud gælder for elever i folkeskolen, mens elever på ungdomsuddannelser følger de regler, som gælder for arbejdspladser. For at løse efterskolernes problem er ordlyden i lovtæksten "beregnet på" ændret til "har optaget". Det betyder, at den enkelte efterskole - ud fra elevernes alderssammensætning - nu kan vurdere, om den henhører under reglerne for folkeskoler m.v. eller under reglerne for ungdomsuddannelser.

Kapitel 3 (nu kapitel 3): Særlige arbejdspladser

Skærpe/lempelse

DA, FOA, Kræftens Bekæmpelse og Netværk af forebyggende sygehuse i Danmark foreslår, at det bliver en forudsætning for levering af ydelser til borgere omfattet af §§ 5, 6 og 7 (nu §§ 11, 12 og 14), at der ikke ryges under den ansattes tilstedeværelse. Socialpædagogerne problematiserer bemyndigelsen til at stille krav til borgeren som forudsætning for ydelsen, idet Servicelovens § 82 fastlægger en samfundsforpligtelse til at yde omsorg over for voksne med betydelig nedsat psykisk funktionsevne der ikke kan tage vare på egne interesser.

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændringer. Kan-bestemmelsen i §§ 5 og 6 (nu §§ 11 og 12) er begrundet i hensynet til beboere, som modtager hjælp døgnet rundt eller i mange timer. Det er op til den enkelte institution, om den vil benytte bestemmelsen.

Kommunale beføjelser

KL ønsker præcisering af, hvilke reaktionsmuligheder kommunen har i tilfælde, hvor borgere på plejehjem eller som modtager hjemmepleje i eget hjem, overtræder forbud mod at ryge i eget hjem, mens en ansat opholder sig der.

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændring. Kommunen er ikke tillagt reaktionsbeføjelser ved beboers overtrædelse af rygeforbuddet.

Væresteder

Rådet for Socialt Udsatte og Socialministeriet foreslår, at der indsættes regel om, at "lederen på et værested mv., hvor der kun er ét opholdsrum for brugerne, kan bestemme, om rygning skal være tilladt". Dansk Erhverv ønsker lovforslaget ændret, så nuværende sociale tilbud kan opretholdes. KFUM foreslår, at sociale cafeer og væresteder får tilsvarende ret til selvbestemmelse som små værtshuse, jf. § 16 (nu § 22). Kirkens Korshær og Rådet for Social Udsatte foreslår, at der afsættes særskilte midler til indretning af rygerum.

Kommentar

Kommentarerne har givet anledning til § 13, så det kan besluttes at tillade rygning på væresteder, varmestuer og lign. tilbud til socialt udsatte.

Kapitel 4, § 4 (nu kapitel 3, § 10): Sygehuse

Totalt rygeforbud

Netværk af forebyggende sygehuse i Danmark anfører, at mange medlemssygehuse ønsker indførelse af total røgfrihed. Det ønskes præciseret, at det som udgangspunkt ikke er tilladt for patienter og pårørende at ryge på sygehuse. Kræftens Bekæmpelse foreslår, at pårørende ikke skal kunne undtages fra rygeforbuddet.

Kommentar

Kommentaren fra Netværk af forebyggende sygehuse i Danmark har givet anledning til ændringer. Det er i bemærkningerne til § 4 (nu § 10) anført, at sygehuse er omfattet af bestemmelserne om arbejdspladser i § 6, hvorfor hovedreglen er, at det ikke er tilladt at ryge på indendørs arbejdspladser, hvilket gælder såvel ansatte som ikke-ansatte, f.eks. patienter og pårørende.

Udendørsarealer

Danske Regioner og Netværk af forebyggende sygehuse i Danmark, anbefaler, at lovforslaget også omfatter et rygeforbud på sygehusenes udendørsarealer.

Kommentar

Kommentarer og forslag har ikke givet anledning til ændringer. Aftalen omfatter alene indendørsarealer. Det enkelte sygehus/region kan selv regulere for de enkelte sygehusmatrikler.

Kapitel 4, § 5 (nu kapitel 3, § 11): Plejehjem, døgninstitutioner og lignende

Det nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø og Foreningen af Danske Lægestuderende mener, at lovens formål ikke vil kunne opfyldes på en effektiv måde, såfremt det alene på-

lægges beboere ikke at ryge i den tid ansatte opholder sig på værelser, der tjener som beboerens hjem, idet den røgforurenede luft vil findes i rummet i længere tid efter, at der er blevet røget. Tilsvarende gælder i forhold til § 6, stk. 1 (nu § 12, stk. 1) § 7, stk. 2 (nu § 14, stk. 2), § 8, stk. 1 (nu § 15, stk. 1), § 9, stk. 2, (nu § 16, stk. 2). Åse Pedersen foreslår, at der afsættes midler til mekanisk udluftning på beboernes værelser på plejehjem og lign.

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændringer.

Beregning af boligafgift

Peder Lykke Centret mener, at der kan være et dilemma ved definitionen af et "privat hjem", idet den enkelte beboers boligafgift beregnes ud fra størrelsen af fællesarealer og den enkeltes boligareal.

Kommentar

Kommentaren har ikke givet anledning til ændringer.

Kamre ombord på skibe

Dansk Rederiforening ønsker præciseret, at kamre ombord på skibe er omfattet af § 5, stk. 1 (nu § 11, stk. 1).

Kommentar

Forslaget er imødekømt. Kamre ombord på skibe der også tjener som privat bolig, er omfattet af ny § 17.

Psykiatriske sygehuse, døgninstitutioner m.v.

Netværk af forebyggende sygehuse i Danmark ønsker, at psykiatriske sygehuse og socialpsykiatriske institutioner nævnes i lovteksten, og ikke kun i bemærkningerne. Socialpædagogerne og De Samvirkende Invalideorganisationer foreslår døgninstitution ændret til "bo- og servicetilbud".

Kommentar

Kommentaren har givet anledning til ændring. I samråd med Socialministeriet er "botilbud" tilføjet opstillingen af institutionstyper i § 5, stk. 1 (nu § 11 stk. 1). Botilbud omfatter socialpsykiatriske institutioner. Psykiatriske sygehuse er omfattet af § 4, almindelig sygehusvirksomhed (nu § 10).

Rygning kræver opsyn/en ansats medvirken

Danske Regioner, og Peder Lykke Centret og Beboer- og Pårørenderådet på Valby Sogns Plejehjem mener, at det er et dilemma, at rygning på disse institutioner ofte kræver en ansats medvirken, der så ikke kan undgå at blive udsat for passiv rygning. Sidstnævnte ønsker dispensationsmulighed, så også beboere der kun kan/må ryge på eget værelse under opsyn, får mulighed herfor. Peder Lykke Centret foreslår nyt stk. indsat: "Plejehjem og lignende bosteder kan i forhold til beboere, der vil kunne påføre sig selv og bygningsdele ulykke ved at skulle ryge i egen bolig og dermed være uden opsyn, tillade beboere at ryge på anviste dele af fællesboligarealer, således at ingen ufrivilligt kan udsættes for passiv rygning."

Kommentar

Forslaget har ikke givet anledning til ændring. I henhold til § 2, stk. 3 (nu § 6, stk. 3) kan der indrettes rygelokaliteter på de enkelte arbejdspladser. Det enkelte plejehjem m.v. kan tillade, at de også benyttes af beboere.

Kan-bestemmelsen

Socialpædagogerne stiller sig skeptisk over for, hvorledes man skal håndtere kravet om, at beboeren ikke må ryge, mens en ansat opholder sig i boligen, særligt i forhold til psykisk syge, for hvem det at ryge kan være livsopretholdende i sig selv. Tvivlen skaber usikkerhed for de ansatte. Flere hørings svar ønsker at "kan" ændres til "skal", så det er et krav at beboerne ikke ryger, mens de ansatte opholder sig i værelset. Tilsvarende synspunkter er rejst i forhold til § 6 (nu § 12) og § 7, stk. 2 (nu § 14, stk. 2).

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændringer.

Kapitel 4, § 6 (nu § 12): Serviceydelser i private hjem

Kommunens ansvar

Dansk Erhverv mener, det bør præciseres, at det er kommunen, der som visiterende enhed, har ansvaret for, at reglerne indskærpes over for beboerne, og at dette gælder, uanset om leverandøren af ydelsen er offentlig eller privat.

Kommentar

Kommentarerne er imødekommet. Det fremgår af bestemmelsen, at det som forudsætning for levering af personlig og praktisk hjælp kan pålægges beboere ikke at ryge i det tidsrum, hvor personalet omholder sig i hjemmet. Bestemmelsen gælder, uanset om den offentlige serviceydelse udføres af offentligt eller privat ansatte. § 12 skal desuden ses i sammenhæng med ny § 23, hvori det er anført, at det er arbejdsgiveren - i dette tilfælde kommunen - der skal sørge for, at rygning kun sker i overensstemmelse med lovens regler.

Kapitel 4, § 7 (nu kapitel 3, § 14): Kriminalforsorgens institutioner

Direktoratet for Kriminalforsorgen har gjort opmærksom på behovet for en række præciseringer og tilføjelser. Det drejer sig om forhold vedr. besøgsrum, indtrængen på opholdsrum uden varsel, bemyndigelse til justitsministeren om fastsættelse af regler for rygning på opholdsrum under tilstedeværelse af ansat, muligheden for ikendelse af disciplinærstraf etc. Ligeledes har CFU stillet forslag til præcisering af § 7, stk. 2 (nu § 14, stk. 2). Kræftens Bekæmpelse ønsker følgende tilføjet § 7, stk. 1 (nu § 14, stk. 1): "... hvis de ikke tjener til ophold for andre".

Kommentar

Forslagene fra Direktoratet for Kriminalforsorgen og CFU er imødekommet med ny lovtekst og præciseringer til bestemmelsen og tilhørende bemærkninger. Forslaget fra Kræftens Bekæmpelse har givet anledning til præciseringer i bemærkningerne vedr. rygning i opholdsrum.

Kapitel 4, § 8 (nu kapitel 3, § 15): Den kommunale dagpleje og puljelignende dagplejer

Astma- og Allergi Forbundet, Dansk Sygeplejeråd, Det Nationale Råd for Folkesundhed, Hjerteforeningen, Kræftens Bekæmpelse, Lægeforeningen og Sundhedskartellet ønsker, at dagplejehjem skal være røgfri hele døgnet. Det gælder også, selvom der er indrettet særskilte lege- og opholdsrum til børnene, som skal være røgfri hele døgnet. FOA ønsker en undtagelsesbestemmelse med mulighed for indretning af rygerum/område til dagplejeren, dennes

familie og eventuelle gæster i dagplejehjemmet. Dansk Tandlægeforening, FOA, Kristelig Fagbevægelse og Landsforeningen Røgfrit Miljø ønsker, at bestemmelsen også skal omfatte private dagplejere.

Kommentar

Forslagene er ikke imødekommet, dog er de enkelte kommunalbestyrelses reaktionsmuligheder såfremt en kommunal dagplejer eller puljeordning ikke opfylder lovforslagets krav til røgfri miljøer, præciseret i bemærkningerne.

Kapitel 4, § 9 (nu kapitel 3, § 16): Arbejdspladser i private hjem

Dansk Sygeplejeråd gør opmærksom på problematikken hvad angår arbejdspladser, der både fungerer som bolig og arbejdsplads; udluftning er utilstrækkelig til at undgå passiv rygning for ansatte. Arbejdsdirektoratet foreslår, at det i bemærkningerne præciseres, at det ikke vil være tilladt at ryge i den tid, den eksterne arbejdskraft er på arbejde for at tage højde for over- eller merarbejde.

Kommentar

Forslaget fra Arbejdsdirektoratet er imødekommet.

Kapitel 4, § 10 (nu Kapitel 3, 17): Skibe

Søfartens Ledere protesterer mod, at skibe som arbejdsplads bliver omfattet af forslaget, og henstiller, at et eventuelt regelsæt udarbejdes under Søfartsstyrelsen og med deltagelse af erhvervets parter. Søfartsstyrelsen mener ikke, der bør indføres særregler for skibe, idet det er et almindeligt princip inden for søsikkerhedslovgivningen, at arbejdstagere til søs skal nyde samme beskyttelsesniveau på arbejdsmiljøområdet som arbejdstagere til lands. Søfartsstyrelsen ønsker præcisering af lovtekst og bemærkninger for at undgå usikkerhed om, hvorvidt der må ryges i beboelseskamre om bord på skibe. Det ønskes tilføjet, at arbejdslokaler om bord på skibe, som alene tjener som arbejdsplads for én person, er omfattet af lovens § 2, stk. 2 (nu § 6, stk. 2).

Kommentar

Forslaget fra Søfartens Ledere er ikke imødekommet, jf. kommentarerne fra Søfartsstyrelsen. Søfartsstyrelsens ønske om præcisering er imødekommet. § 10 er erstattet af § 17, hvor det fastsættes, at rygning kan tillades på skibe i lokaler, der tjener som privat bolig for én person. Samtidigt er det i § 13 (nu § 19) præciseret, at kahytter som hotelværelser, ikke er omfattet af rygeforbud i det offentlige rum. Enkeltmandsarbejdslokaler på skibe er omfattet af § 2, stk. 2 (nu § 6, stk. 2).

Kapitel 5, § 12 (nu § Kapitel 4, § 18): Det offentlige rum

Dansk Sygeplejeråd, Lægeforeningen, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen Røgfrit Miljø og Transport- og Energiministeriet ønsker undtagelsesbestemmelserne under § 12, stk. 2 (nu § 18, stk. 2) slettet.

Kommentar

Forslaget er ikke imødekommet.

Udendørs regulering

Danske Regioner, De Samvirkende Invalideorganisationer og Peter Bjerring (privatperson) mener, at der er behov for at sikre mod passiv rygning udendørs på matrikler i det offentlige rum, fx på udendørs sportsanlæg eller ved indgangspartier. Brancheforeningen Dansk Kol-

lektiv Trafik ønsker præcisering af, hvorvidt rygeforbuddet også gælder delvist åbne venterum på perroner, læskure ved stoppesteder og lign.

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændringer. Aftalen omfatter alene indendørsarealer.

Foreningsregi

HORESTA finder, at der er et spændingsfelt mellem foreningsarrangementer og offentlige arrangementer. For at undgå risiko for konkurrenceforvridning ønskes afklaret, hvornår der er adgang for offentligheden, og hvornår der reelt er tale om en forening for at sikre at en forening ikke dækker over en erhvervsmæssig virksomhed. Det bør særligt afklares, om der er foreninger, klubber, loger m.v., der kan afholder arrangementer i lokaler, hvor det ikke betragtes som lokaler med offentlig adgang, selvom arrangementet er af en sådan karakter, at det reelt betragtes som offentligt.

Kommentar

Kommentaren har ikke givet anledning til præciseringer. Lov om røgfri miljøer omfatter arbejdspladser, institutioner og skoler for børn og unge, øvrige uddannelsesinstitutioner, offentlige rum og kollektive transportmidler samt serveringssteder. Loven regulerer ikke direkte klubber, foreninger, loger og lign. Afgørende for hvorvidt lovens bestemmelser kan henføres til foreningsregi og lign. er, hvorvidt foreningens arrangementer omfatter forhold, der falder ind under lovens førnævnte seks hovedområder.

Kapitel 5, § 13 (nu § Kapitel 4, § 19): Hotelværelser og lignende

Dansk Tandlægeforening mener, at hoteller skal være omfattet af loven, så der ikke må ryges på hotelværelser overhovedet. De Samvirkende Invalideorganisationer ønsker regel om, at en andel af alle hotelværelser skal være omfattet af et permanent rygeforbud. For at undgå konkurrenceforvridning ønsker HORESTA præcisering af, hvorvidt det er tilladt at servere måltider i spisestuen i suiten.

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændringer.

Kapitel 5, § 14 (nu § Kapitel 4, § 20): Kollektive transportmidler

Sammenslutningen af Københavns Taxa foreslår, at kollektiv transport, der ikke kører med flere opsamlinger og med plads til op til 8 passagerer, friholdes på samme måde som små værtshuse på under 40 m². Kræftens Bekæmpelse ønsker i bemærkningerne til bestemmelsen tilføjet: "Der må heller ikke ryges, når transportmidlet ikke benyttes af passager".

Søfartsstyrelsen gør opmærksom på at, "kollektive transportmidler" ikke anvendes inden for søfartsområdet. Det bemærkes, at det bør være muligt at indrette rygerum og rygekabiner på skibe, ligesom de øvrige regler på land bør gælde for passagerskibe, herunder lovens § 16 om små værtshuse (nu § 22). LO, Lægeforeningen og Søfartsstyrelsen finder ikke, der er sundhedsmæssigt belæg for at behandle transportmidler i udenrigsfart lempeligere end transportmidler i Indenrigsfart. Det foreslås, at § 14, stk. 3 udgår.

Kommentar

Forslag fra Sammenslutningen af Københavns Taxa og Kræftens Bekæmpelse har ikke givet anledning til ændringer. De øvrige forslag er imødekommet dels ved ny tekst og bemærkning-

ger til § 14, stk. 1 og 2 (nu § 20, stk. 2), hvor det tydeliggøres, at passagerskibe er omfattet, dels ved at § 14, stk. 3, der undtager kollektive transportmidler i udenrigsfart, er udgået. Det er i bemærkningerne til § 2, stk. 2 anført, at rygeforbuddet også gælder for bl.a. danske skibe i udenrigsfart.

Kapitel 6, §§ 15 og 16 (nu § Kapitel 5, §§ 21 og 22): Serveringssteder

Det Nationale Forskningscenter for Arbeidsmiljø, HORESTA, LO, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen Røgfri Miljø og Lægeforeningen ønsker undtagelsesbestemmelserne i § 15, stk. 3 og 4 og § 16, stk. 1 (nu § 21, stk. 3 og 4 og § 22, stk. 1) slettet.

Kommentar

Forslaget er ikke imødekommet.

Afgrænsning og definitioner

For at undgå konkurrenceforvridning ønsker Dansk Erhverv, at §§ 15 og 16 (§§ nu 21 og 22) præciseres grundet usikkerheder og fortolkningsspørgsmål. Restauratørforeningen af 1881 (Århus Amt) og Restauratørforeningen af 1883 (Fyns Amt) finder, at distinktionen mellem steder der serverer mad, og steder der kun serverer drikkevarer og snacks, er udtryk for en uhensigtsmæssig forskelsbehandling, særligt i betragtning af lovens formål om at sikre ansattes krav på et sundt miljø.

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændringer.

Branchens eget initiativ

Danske Restauranter og Cafeer kritiserer lovforslaget for at diskriminere restaurationsbranchen som det eneste private erhverv der underkastes en generel regulering af dets gæsters adfærd. Det foreslås, at det overlades til restaurationsbranchen selv at indføre et tilfredsstillende miljø, der tager hensyn til gæster og medarbejdere, fx gennem effektive udsugningsanlæg, opdeling i ryge- og ikke-rygeområder.

Kommentar

Kommentar og forslag har ikke givet anledning til ændringer.

Udendørs servering

De Sammenvirkende Invalideorganisationer finder, at der kan være behov for at sikre borgere mod at blive udsat for passiv rygning ved udendørs servering. HORESTA ønsker afklaret, hvorvidt udendørs serveringsarealer kan skifte status afhængig af sæson.

Kommentar

Kommentaren har ikke givet anledning til ændringer. Aftalen omfatter alene indendørsarealer.

Servering i udenrigsfart

Danmarks Rederiforening foreslår, at der under §§ 15 og 16 (nu §§ 21 og 22) tilføjes en undtagelsesbestemmelse tilsvarende § 14, stk. 3 (nu udgået) vedr. kollektive transportmidler i udenrigsfart, idet national lovgivning på området kan divergere.

Kommentar

Kommentaren er ikke længere relevant, idet undtagelsesbestemmelsen i § 14, stk. 3 er udgået.

Kapitel 6, § 15 (nu § Kapitel 5, § 21): Indendørs serveringssteder

Afklaring og definitioner

HORESTA ønsker afklaret, hvorledes loven forholder sig til serveringstelte, glasverandaer etc. LO ønsker forsamlingshuse, spillesteder, diskoteker og kasinoer tilføjet eksemplerne anført i bemærkningerne til § 15, stk. 2 (nu § 21, stk. 2).

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændringer. Af bemærkningerne fremgår, at der med indendørs serveringssteder menes lokaler omgivet af tag og vægge på alle sider, uanset om disse er permanente eller ikke.

Serveringssteder med højst en ansat

Danske Restauranter og Cafeer foreslår, at serveringssteder med højst én ansat undtages fra rygeforbuddet samt at rygeforbuddet ophæves eller begrænses i restaurationsvirksomheder, der tillige tjener som privatbolig.

Kommentar

Forslagene har ikke givet anledning til ændringer.

Afrydning og rengøring af rygelokaliteter hvor drikkevarer kan medbringes

Kæftens Bekæmpelse foreslår, at det ikke tillades kunder at medbringe egne drikkevarer i rygelokaliteterne. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø og LO finder det problematisk, at tjenere udsættes for passiv rygning i forbindelse med afrydning af rygelokaler, jf. § 15, stk. 4 (nu § 21, stk. 4). HORESTA ønsker afklaret, hvorvidt der må ske afrydning i rygelokaliteterne. I bekræftende fald ønskes præcisering af, om der er forskel på, at det er indehaveren eller det ansatte personale, der forestår afrydningen. Danmarks Restauranter og Cafeer foreslår, at restaurantens personale må færdes i rygelokalerne med henblik på afrydning og rengøring.

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændringer. Det er op til den enkelte ejer, bestyrer m.v. at bestemme, hvorvidt der skal indrettes særlige rygelokaliteter, hvor drikkevarer kan medbringes. Ejeren, bestyreren m.v. må i den forbindelse tage stilling til spørgsmålet om afrydning og rengøring.

Foreninger, selskabslokaler og -arrangementer

For at undgå konkurrenceforvriddning foreslår HORESTA, at selskabslokaler med offentlig adgang (fx i kulturhuse, klubhuse, sognegårde, medborgerhuse, forsamlingshuse, beboerlokaler), der udlejes til erhverv eller privat, omfattes af samme regler som offentlige rum, selv om lokalerne er ramme for et privat selskab, hvor offentligheden ikke har adgang, fx ved fødselsdage, julefrokoster, firmafester. Det ønskes præciseret, hvorvidt serveringssteder med næringsbrev, hvortil der ikke er offentlig adgang, og om foreninger, hvor der serveres stærke drikke for medlemmer mod betaling eller ved omdeling, er omfattet af reglerne i § 15 (nu § 21). Endeligt ønskes det afklaret, om rygeforbuddet kan håndhæves i forbindelse med foreningsarrangementer i fx beboerlokaler eller idrætsforeningen, hvor det er foreningens egne, ulønnede medlemmer, der serverer for de øvrige foreningsmedlemmer.

Danske Restauranter og Cafeer foreslår at private selskaber, fester og lign. i selskabslokaler undtages fra loven. Det bør være restauratøren der sammen med arrangøren træffer beslutning om, hvorvidt rygning kan tillades under arrangementet eller ej.

Kommentar

Kommentarer og forslag har ikke givet forslag til ændringer. Arrangementer med næringsbrev vil være omfattet af lovforslagets § 15 (nu § 21) om serveringsteder eller § 13 (nu § 19) om hoteller. Er arbejdskraft tilknyttet arrangementer og selskabslokaler, er disse underlagt § 2 (nu § 6) om arbejdspladser. Private selskaber afholdt andre steder end serveringssteder, er omfattet af § 2 (nu § 6) om arbejdspladser, hvis der er tilknyttet personale, mens de falder uden for loven, hvis der ikke er tilknyttet personale. I sidstnævnte tilfælde afgør lejer/udlejer, hvorvidt det er tilladt at ryge.

Servering på væresteder og varrestuer

Kirkens Korshær ønsker, at det skal være muligt at servere mad i lokaler på væresteder og varrestuer, hvor der uden for serveringsperioden ryges, under forudsætning af at der etableres godkendte udsugnings- og luftfornylesanlæg.

Kommentar

Med undtagelsesbestemmelsen for væresteder og lign., § 13, er kommentaren ikke længere relevant.

Skiltning

Dansk Tandlægeforening foreslår, at serveringsstederne pålægges pligt til ved skiltning at informere om, hvor det er tilladt at ryge, og hvor det ikke er tilladt.

Kommentar

Forslaget har givet anledning til ændringer. I bemærkningerne til ny § 5, står det anført at information er en vigtig forudsætning for at rygepolitikken kan blive efterlevet, og at skiltning kan være en nyttig formidlingsform.

Kapitel 6, § 16 (nu § Kapitel 5, § 22): Små indendørs værtshuse

Skærpelse/lempelse

Dansk Sygeplejeråd, Det Nationale Råd for Folkesundhed, Foreningen af Danske Lægestuderende, HORESTA, KA, Kræftens Bekæmpelse, LO, Lægeforeningen, SALA, Sund By Netværket og Sundhedskartellet ønsker, at § 16 (nu § 22) udgår. Dels fordi bestemmelsen findes konkurrenceforvridende, dels af hensyn til gæster og personale. HORESTA foreslår, at erhvervet får en frist på et år, hvorefter der indføres totalt rygeforbud, der gælder for alle serveringssteder og selskabslokaler under effektiv kontrol. Det nuværende forslag pålægger restaurationsvirksomheder byrdefulde omkostninger til rygefaciliteter samtidig med at man skaber unfair konkurrence mellem virksomheder og selskabslokaler der ikke underlægges restriktioner. Kræftens Bekæmpelse foreslår to forudsætninger tilføjet til § 16, stk. 2 (nu § 22, stk. 1): "Hvor der ikke er ansatte eller hjælp fra andre end ejeren" og "Hvor der ikke i tilknytning er andre faciliteter i form af idræts- eller fitnesslokaler, frisørsalon, indkøbscentre m.m."

Danske Restauranter og Cafeer og Værtshuse i Vejle ønsker, at alle restaurationer m.v. frit kan vælge rygepolitik. Restauratørforeningen af 1881 (Århus Amt) og Restauratørforeningen af 1883 (Fyns Amt) mener ikke, det skal være arealets størrelse men tilstedeværelsen af tilstrækkelig ventilations- og udluftningsanordninger, der afgør hvorvidt en virksomhed er omfattet af reglerne.

Kommentar

Kommentarerne ikke har givet anledning til ændring.

Krostue under samme tag som anden virksomhed

HORESTA ønsker afklaret, hvorvidt en krostue, en hotelbar eller natklub m.v. med et afgrænset virksomhedskoncept i stil med værtshusets, og som har lokaler under samme tag som anden virksomhed (fx kroen, conferencecentret, hotellet eller lign.), og som i øvrigt opfylder vilkårene i § 16, stk. 2 (nu § 22, stk. 1), har frit valg med hensyn til rygning. HORESTA foreslår, at der ved vurdering fx stilles krav om direkte adgang til gaden. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø og LO peger på samme problematik.

Kommentar

Kommentarerne og forslag er imødekommet. At udskænkingssteder, krostuer m.v. er inkluderet, er tydeliggjort i bemærkningerne til ny § 22, stk. 1. Bestemmelsen om små værtshuse er endvidere suppleret med et krav om "direkte adgang fra gaden", jf. ny tekst og bemærkning til § 16, stk. 2 (nu § 22, stk. 2).

Ingen servering

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø gør opmærksom på at forudsætningen, om at der ikke serveres egentlig mad, er uklar og vil rejse fortolkningstvivil. Værtshuse i Vejle området ønsker, at det skal være muligt at servere fastfood.

Kommentar

Kommentarerne ikke har givet anledning til ændringer.

40m²-grænsen

En række høringssvar finder afgrænsningen og definitionen af serveringsarealet problematisk og usaglig. Advokatrådet, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, HORESTA og LO gør opmærksom på, at bestemmelsen vil give anledning til fortolkningstvivil, idet der er uklarhed om afgrænsningen af de 40 m². LO peger bl.a. på muligheden for at opstille borde og stole, så der bliver et stort friareal foran baren. For at sikre en ensartet administration ønsker HORESTA afklaret, hvorvidt et værtshus m.v. kan rumme en bar på mere end fx 40 m², hvor folk kan stå og drikke, hvis arealet med borde og stole er under 40 m². Det ønskes tillige præciseret, hvorvidt dansegulv, billardrum og gangarealer indgår i de 40 m². Danske Restauranter og Cafeer finder, at det alene er arealet, hvor der er opsat borde og stole, der skal medregnes i arealbegrænsningen. Restauratørforeningen af 1881 (Århus Amt) og Restauratørforeningen af 1883 (Fyns Amt) mener ikke, at arealopmålingen skal tage hensyn til lokaltets indretning, idet det ofte er uklart, hvad der er henholdsvis serveringsareal og andet areal. I stedet foreslås et bruttoareal på 400 m²-grænse inkl. gang, køkken og lagerrum.

Kommentar

Tre kriterier for definition af størrelsen for "de små værtshuse" har været drøftet: Antal pladser, omsætning og m². De tre kriterier er tæt forbundne. Det sidste er lagt til grund som det lettest konstaterbare og mest robuste. I bemærkningerne til § 16, stk. 2 (nu § 22, stk. 1) står det præciseret, at der med serveringsarealet menes det område (baren undtaget), hvor der finder egentlig servering af drikkevarer sted. Barens størrelse synes af begrænset betydning i forhold til serveringsarealets størrelse, dvs. hvor mange gæster, der er plads til. En 400 m²-grænse vil med meget stor sandsynlighed indebære, at mange flere serveringssteder vil blive opfattet af reglen for "små værtshuse" end ved den foreslåede 40 m²-grænse for serverings-

arealet. Der er næppe mange serveringssteder på 400 m², der kun anvender 40 m² til serveringsareal. Kommentarerne har, jf. ovenstående, ikke givet anledning til yderligere præciseringer.

Serveringsarealet hæves til 100 m²

Danske Restauranter og Cafeer, Restauratørforeningen af 1881 (Århus Amt) og Restauratørforeningen af 1883 (Fyns Amt) og Værtshuse i Vejle området foreslår 40m²-grænsen hævet til 100 m². Førstnævnte foreslår, at undtagelsen gælder alle serveringssteder med næringsbrev samt kantiner og lejlighedstilladelser, der i henhold til restaurationsloven er undtaget fra reglerne om næringsbrev og alkoholbevilling. Såfremt grænsen ikke hæves permanent, foreslår sidstnævnte en overgangsordning med krav til udluftningsanlæg frem til lovrevisionen i 2009. Alternativt foreslås det, at rygning forbydes totalt for at undgå konkurrenceforvridning.

Kommentar

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændringer.

Alkoholbevilling

Danske Restauranter og Cafeer ønsker kravet om alkoholbevilling ophævet til fordel for de traditionsrige kaffebarer.

Kommentar

Kommentaren har ikke givet anledning til ændringer. Kravet om alkoholbevilling er sat ind i loven med henblik på at begrænse antallet af små serveringssteder med mulighed for at vælge, om der må ryges eller ej. Hvis kravet udgår, vil det betyde en væsentlig stigning i antallet af serveringssteder omfattet af reglerne for små værtshuse.

Kapitel 7, § 17 (nu kapitel 6, § 24): Tilsyn ved Arbejdstilsynet

Kristelig Fagbevægelse peger på, at arbejdsmiljølovgivningen arbejder med en sikkerhedsorganisation på virksomheden. Da dette forhold ikke nævnes i lovforslaget, vurderes det uklart, om det er sikkerhedsorganisationen eller ledelsen, der har ansvaret for løbende at overvåge røgfri miljøer i virksomheden.

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø gør opmærksom på, at Arbejdstilsynet vil få sin tilsynsvirksomhed udvidet betragteligt pga. de mange fortolkningssituationer, og på det forhold at Arbejdsmiljølovgivningens rammer for røgfri miljøer, ikke er i overensstemmelse med formålet i lov om røgfri miljøer.

KL, Kristelig Fagbevægelse, Ledernes Hovedorganisation og LO finder, at der enten er behov for at præcisere rækkevidden af Arbejdstilsynets beføjelser eller for ændringer i arbejdsmiljølovgivningen og lign. lovgivninger (bl.a. på grund af frivillighedsbegrebet).

HORESTA gør opmærksom på, at det er uvist, hvorledes Arbejdstilsynet kan/skal agere i forhold til overtrædelser på offentligt tilgængelige steder såsom forsamlingshuse, sognegårde m.v. Pga. risiko for konkurrenceforvridning kritiseres det, at der ikke sikres stringent kontrol med lovens overholdelse på serveringssteder. Kontrollen kompliceres dels af undtagelserne, dels af at selskabslokaler og lign., der er omfattet af loven, ikke vil være en naturlig adgang for kontrolmyndighederne. Endvidere vil selskabslokaler uden næringsbrev ikke underlægges tilsyn fra offentlige myndigheder. HORESTA, LO og Værtshuse i Vejle området ønsker afklaret, hvorvidt det er Arbejdstilsynets, politiets eller andre myndigheders opgave, at føre tilsyn med og håndhæve lovens overholdelse, herunder 40 m² grænsen.

Arbejdstilsynet finder, at det bør fremgå af selve lovteksten, hvordan de enkelte tilsynsmyndigheder (Arbejdstilsynet, Søfartsstyrelsen, Statens Luftfartsvæsen og Energistyrelsen) skal reagere ved overtrædelse af reglerne, samt at reaktionsmulighederne bør være ens for alle tilsynsmyndigheder. Arbejdstilsynet mener ikke, at de eksplicite bestemmelser i arbejdsmiljøloven om, at tilsynet kan reagere med påbud, forbud og i visse særlige tilfælde med adm. bøder ved overtrædelse af arbejdsmiljøreglerne, kan "overføres" til rygeloven. Der ønskes en selvstændig hjemmel i rygeloven om, hvorledes tilsynsmyndighederne skal reagere ved overtrædelse af rygereglerne. Arbejdstilsynet finder ikke, at det skal være muligt for tilsynsmyndighederne at anvende andre sanktionsmuligheder end strakspåbud eller påbud.

Kommentar

Kommentarerne vedr. præcisering af tilsynsmyndighedernes beføjelser (herunder hjemmel indskrevet i lov om røgfri miljøer), ønsket om ensrettet regulering og ensrettede beføjelser på tværs af tilsynsmyndigheder samt om behov for ændringer i de respektive sektormiljølovgivninger, er imødekommet. Tilsynsbestemmelserne, §§ 17-20, er samlet i én ny fælles tilsynsbestemmelse, § 24. Samtidigt er de nærmere regler om tilsynet foreslået fastsat ved ændringer i de respektive tilsynslove, henholdsvis arbejdsmiljøloven, luftfartsloven, lov om sikkerhed til søs og offshoresikkerhedsloven. Disse lovændringer er anført i §§ 29-32, hvorved det er sikret, at tilsynsmyndighederne har ensartede sanktionsmuligheder. Det er i §§ 29-32 specificeret at tilsynsmyndighederne ikke kan anvende andre sanktionsmuligheder end strakspåbud og påbud, og følgelig at de øvrige sanktionsmuligheder som de pågældende tilsynsmyndigheder i øvrigt er i besiddelse af, ikke finder anvendelse ved tilsyn af Lov om røgfri miljøer.

Kapitel 7, § 18 (nu kapitel 6, § 24): Tilsyn ved Søfartsstyrelsen

Søfartsstyrelsen ønsker præciseret, at det er politiet, som varetager evt. strafferetlig forfølgning efter en af Søfartsstyrelsen konstateret overtrædelse.

Kommentar

Kommentaren har ikke givet anledning til ændringer.

Kapitel 7, § 20 (nu kapitel 6, § 24): Tilsyn ved Energistyrelsen

Energistyrelsen ønsker præcisering af hjemmel til udstedelse af påbud i medhør af offshoresikkerhedslovens § 64 for så vidt angår forhold omfattet af Lov om røgfri miljøer men ikke offshoresikkerhedsloven. Der ønskes endvidere præcisering af retningslinier for Energistyrelsens opfølgning af påbud, herunder tydeliggørelse af hjemmel til anvendelse af offshoresikkerhedslovens straffebestemmelser, samt af refusion af udgifter til tilsyn, som finansieres af de virksomheder der føres tilsyn med. Samtlige forhold kræver skærpet lovhjemmel.

Kommentar

Kommentarerne er imødekommet, jf. kommentar til § 17 (nu § 24).

Kapitel 7, § 21 (nu kapitel 7, § 25): Lønmodtagers overtrædelse af rygeforbuddet

En række høringssvar anfører, at bestemmelsen er overflødig (regler om konsekvenser af en ansats manglende overholdes af sine pligter findes i den almindelige arbejds- og ansættelsesret, herunder retspraksis), og enten bør udgå eller omformuleres, så en overtrædelse ikke sidestilles med misligholdelse, ligesom bortvisning og afskedigelse ikke bør nævnes i lovteksten. Forholdet om en medarbejders overtrædelse af forbuddet bør reguleres af de almindelige principper om misligholdelse, og de regler der gælder for vedkommende medarbejders

ansættelsesforhold. Flere høringssvar kritiserer bemærkningerne for så vidt angår opremsning af konkrete faktorer til bedømmelse af karakteren af overtrædelsen, og den deraf følgende ansættelsesretlige sanktion, herunder spørgsmålet om proportionalitet mellem forseelse og sanktion. Andre høringssvar problematiserer indholdet af én eller flere af de konkrete faktorer.

Kommentar

Kommentarerne er imødekommet ved ny lovtekst og bemærkninger. Ny lovtekst anfører, at en overtrædelse behandles efter de regler der gælder for ansættelsesforholdet. I bemærkningerne præciseres, at en overtrædelse af rygeforbuddet sidestilles med en overtrædelse af andre regler med et arbejdsmiljømæssigt sigte, hvorved en arbejdsgiver vil kunne sikre efterlevelse af lovgivningen inden for de relevante arbejdsretlige rammer. Opremsningen af faktorer til vurdering af eventuel bortvisning, er slettet.

Kapitel 7, § 22 (er udgået): Ikke-ansattes overtrædelse af rygeforbuddet

Flere høringssvar anfører, at bestemmelsen bør ændres, så den som overtræder reglerne er sammenfaldende med den, som er pligtsubjekt efter straffebestemmelserne. Kunden bør kunne straffes med bøde, mens ejeren undgår bødeansvar, eller som minimum bør de begge straffes enslydende. DA anfører, at en arbejdsgiver bør være straffri i det omfang denne har gjort alt, hvad der med rimelighed kan forlanges. HORESTA anfører, at bemærkningerne til bestemmelsen bør omformuleres, så restauratøren alene kan pålægges ansvar, hvis han/hun medvirker til, at rygeforbuddet overtrædes. Andre anfører, at bestemmelsen er udtryk for unødigt indgriben i arbejdspladsens mulighed for lokalt at fastsætte regler i samarbejde med de ansatte. Kirkens Korshær anfører, at bortvisning af personer der overtræder et rygeforbud i varmestuer, væresteder og herberger, vil belaste forholdet mellem brugere og medarbejdere. KA ønsker "bortvises" erstattet af "blive bedt om at forlade stedet" for at undgå associationer til ansættelsesforhold..

Kommentar

Det er op til indehaveren, bestyreren m.v. at afgøre hvilke personer, der skal have adgang til serveringssteder og lign. Endvidere tilskyndes indehaveren, bestyreren m.v. til at frabede sig personers tilstedeværelse, som overtræder rygeforbuddet, i deres lokaler, jf. lovens straffebestemmelser. Bestemmelsen er følgelig vurderet overflødig og udgået. Kommentarerne er ikke længere relevante.

Kapitel 7, § 23 (nu kapitel 8, § 26): Straffebestemmelser

Strafansvar

FTE mener ikke, at institutionsledere, virksomhedsledere etc. skal kunne strafbelægges med bøde. Tilsvarende mener Søfartens Ledere, at det skal præciseres, at det alene er arbejdsgiver/reder, der er omfattet af straffebestemmelsen. Sundhedskartellet finder, at straffebestemmelsen bør være tilstrækkeligt incitament til, at arbejdsgiver indarbejder rygeforbuddet i personalepolitikken, og via de ansættelsesretlige regler håndhæve rygeforbuddet. Arbejdsgiveren bør alene pålægges strafansvar svarende til overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen, og ikke et personligt bødeansvar på fx den enkelte leder af en institution eller den kommunale dagpleje. Handel Transport Service ønsker præcisering, så arbejdsgiver alene kan idømmes en bøde ved grov uagtsomhed eller fortsat fra arbejdsgivers side, og ikke kan pålægges bødeansvar når en ansat eller gæst som på trods af forskrifter og konkrete henstillinger, overtræder loven. Handel Transport Service og DSB mener skiltning bør være tilstrækkelig kommunikation til at undgå strafansvar. DA mener ikke, at lovens § 9 (nu § 16) om rygning i private hjem med ekstern arbejdskraft, må medføre strafansvar. Tilsvarende i forhold til §§ 5

og 8 (nu §§ 11 og 15) om henholdsvis plejehjem m.v. og dagplejehjem m.v., hvor det bør klargøres, at overtrædelse af rygeforbud ikke belaster ansatte fra private arbejdsgivere, og at private arbejdsgivere hvor ekstern arbejdskraft er ansat, ikke kan straffes herfor.

Kommentar

Kommentarer og forslag er ikke imødekommet, men har givet anledning til ændringer. Strafbestemmelsen er erstattet ved ny lovtekst og bemærkninger til § 26, stk. 1, 2, 3 og 4 hvorved strafbestemmelsen er konkretiseret, så det specifikt er angivet hvem og hvornår, der kan straffes med bøde.

Udmåling af bøder

Brancheforeningen Dansk Kollektiv Trafik finder bødeniveauet for højt. DA foreslår, at bødeansvaret kun gælder ved gentagen og bevidst tilsidesættelse af arbejdsgiveransvaret, samt at kr. 2.000 i bøde ved førstegangsovertrædelse er uantageligt. HORESTA problematiserer, at der i bemærkningerne drages parallel til bøder ved udskænkning af alkohol til personer under 18 år. Parallellen er irrelevant, idet en overtrædelse af rygeforbuddet, modsat alkoholforbuddet, ikke kræver restauratørens aktive handling.

Kommentar

Kommentarerne har givet anledning til ændringer. Bøder kan alene pålægges, hvis arbejdsgiveren, indehaveren mv. ikke overholder ny § 5 om udfærdigelse af en rygepolitik som anvist i § 5, hvis arbejdsgiveren, indehaveren mv. tillader rygning indendørs i strid med lov om røgfri miljøer eller ved brud på påbud fra tilsynsmyndighed, jf. ny § 26, stk. 1, 2 og 3. Samtidigt er bemærkningerne til § 26 præciseret. Forslag om udstedelse af bøder til kunder, publikum og lign. er ikke imødekommet.

Juridiske personer

Dansk Transport og Logistik, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte og FTF vurderer, at det er ude af proportioner at hjemle strafansvar for juridiske personer i § 23, stk. 3 (nu § 26, stk. 3), idet det efter retspraksis er et meget strengt ansvar. Strafansvar for juridiske personer bør alene anvendes i forhold af langt større sikkerhedsmæssig og sundhedsmæssig karakter.

Kommentar

Kommentaren har ikke givet anledning til ændringer.

Kapitel 9, § 24: Ændringer i andre love (nu kapitel 8, § 28): Ikrafttræden, revision m.v. PHILLIP MORRIS ApS foreslår, at aldersgrænsen for køb af tobak og spiritus i lov nr. 213 af 31. marts 2004 om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 16 år, hæves fra 16 år til 18 år.

Kommentar

Forslaget har ikke givet anledning til ændringer.

Kapitel 9, § 25 (nu kapitel 8, § 27): Ikrafttræden og revision m.v.

En række høringssvar har ønsket en længere implementeringsfrist. I de høringssvar hvor forslag til ny ikrafttrædelsesdato er konkretiseret strækker spektret sig fra 1. september 2007 til 1. april 2008.

Kommentar

Kommentarerne er imødegået. Ny dato for ikrafttræden er fastsat til den 15. august 2007.

Kapitel 9, § 26 (nu kapitel 8, § 34): Færøerne og Grønland

Der er ikke modtaget kommentarer eller lign. til denne bestemmelse.

Kapitel 9, § 25 (nu kapitel 8, § 33): Ikrafttræden og revision m.v.

Evaluering

Dansk Erhverv finder behov for løbende evaluering med involvering af berørte parter. HO-RESTA ønsker evaluering efter 1 år, og foreslår, at restaurationsbranchens interessenter dels inviteres til minimum et årligt møde til drøftelse af status på udviklingen, dels inddrages ved lovevalueringen om tre år. Etablering af rygerum og rygekabiner bør kunne afskrives skattemæssigt inden for den treårige periode. Danske Restauranter og Cafeer og Dansk Automat Brancheforening foreslår, at revisionen udskydes til tidligst efter det femte år grundet behov for længere afskrivningsperiode for ombygnings- og anskaffelsesudgifter.

Kommentar

Kommentarerne har givet anledning til ændringer. I bemærkningerne til § 27 (nu § 33) er anført, at loven vil blive evalueret forud for revisionen.